

Sietse Kuipers

**Oefenen met begrijpend
en studerend lezen
voor groep 7 en 8**

Auteur: Sietse Kuipers
Omslagontwerp: Studio Willemien Haagsma bNO
© 2018 Visual Steps B.V.

Eerste druk: augustus 2018

ISBN 978 90 5905 784 5

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, uitgeleend, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door middel van fotokopieën, opnamen, of welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 168 Auteurswet 1912 j^o het besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgaven in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kan noch de redactie, noch de auteur, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

In dit boek kunnen namen voorkomen van gedeponeerde handelsmerken. Deze namen zijn in de tekst niet voorzien van een handelsmerksymbool, omdat ze slechts fungeren als aanduiding van de besproken producten. Hierbij wordt op geen enkele wijze getracht inbreuk te maken op de rechten van de handelsmerkhouders.

Wil je meer informatie?
www.visualstepseducatief.nl

Heb je vragen of suggesties over dit boek?
E-mail: info@visualsteps.nl

Abonneren op de gratis Visual Steps Educatief nieuwsbrief:
www.visualstepseducatief.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Informatie voor ouders, verzorgers en docenten	6
Oefentaak 1	7
Oefentaak 2	17
Oefentaak 3	27
Oefentaak 4	37
Oefentaak 5	49
Oefentaak 6	61
Oefentaak 7	71
Oefentaak 8	81
Oefentaak 9	91
Oefentaak 10	101
Oefentaak 11	111
Oefentaak 12	121
Oefentaak 13	131
Oefentaak 14	143
Oefentaak 15	157
Oefentaak 16	167
Oefentaak 17	179
Oefentaak 18	189
Oefentaak 19	201
Oefentaak 20	215
Oefentaak 21	229
Antwoorden en uitleg	243
Verantwoording	285
Jouw resultaten	289

Voorwoord

Je hebt in je leven al een heleboel teksten gelezen. Bijvoorbeeld op school, in een boek, op je telefoon of op de computer. Bij het lezen van teksten is het belangrijk dat je begrijpt wat er staat. Dit noemen we 'begrijpend lezen'.

Je gaat ook 'studerend lezen'. Het heet zo, omdat wie studeert alles graag zo goed mogelijk wil onthouden. Bijvoorbeeld om de informatie later weer eens te gebruiken.

Begrijpend en studerend lezen leer je vooral door het veel te doen. Dit boek helpt je daarbij.

In dit boek vind je heel veel opgaven over verschillende soorten teksten. Deze opgaven staan bij elkaar in oefentaken. Je zou iedere dag zo'n oefentaak kunnen maken, maar een paar keer per week kan natuurlijk ook. Zo leer je door te oefenen steeds beter begrijpend en studerend lezen!

Aan het eind van het boek op pagina 243 vind je de antwoorden van alle opgaven en, waar nodig, uitleg. Op pagina 289 kan je het aantal goede en foute antwoorden noteren.

Naast ieder antwoord staat wat voor soort opgave het was. Dat is handig als je merkt dat je vaak dezelfde soort opgave fout maakt. Je kan er zo achter komen welke soort opgave dat is. Als je dat weet kan je die opgaven nog eens extra oefenen of vragen om uitleg. Je gebruikt daarvoor de lijst met typen opgaven op pagina 285. Moeilijk? Vraag dan of iemand je wil helpen!

O ja, je kan de bladen van een taak uit het boek scheuren. Misschien vind je dat wel zo handig.

Veel succes met het maken van de opgaven!

Sietse Kuipers

P.S.

Als je vindt dat iets niet goed is in het boek of je hebt een goed idee, dan hoor ik dat graag van je.

Het e-mailadres is: info@visualsteps.nl

Tip

Online toets

Heb je alle opgaven in het boek gemaakt, dan kan je op de website www.visualstepseducatief.nl/toetsen een toets maken. Als je deze toets goed hebt gemaakt, krijg je zelfs een diploma dat je kan afdrukken en bewaren!

Informatie voor ouders, verzorgers en docenten

Dit boek laat kinderen oefenen met begrijpend lezen. De hapklare oefentaken van 30 opgaven kan het kind in ongeveer 20 minuten op zijn gemak zelfstandig maken, bijvoorbeeld aan de keukentafel. Zo ziet u dat het kind ook daadwerkelijk serieus de opgaven maakt en niet stiekem op zijn telefoon zit. Daarom zijn de opgaven ook op papier en niet op de computer of tablet.

De opgaven bevatten lesstof die voldoet aan de kerndoelen voor begrijpend en studerend lezen in groep 7 en 8.

De opgaven kunnen worden nagekeken. Achter in het boek op pagina 243 vindt u de antwoorden, meestal aangevuld met een korte uitleg.

Bij ieder antwoord staat een code die refereert aan een type opgave in de verantwoording op pagina 285. Merkt u dat het kind bepaalde typen opgaven vaker fout heeft, dan kan dat een reden zijn om hem nog wat uitleg te geven over dat onderwerp of nog eens extra te laten oefenen.

U heeft de mogelijkheid om een oefentaak apart aan het kind aan te bieden door de taak uit te scheuren via de perforatierand. Een andere mogelijkheid is om de antwoorden achter in het boek uit te scheuren en apart te houden van de rest van het boek.

Online toets

Heeft het kind alle oefeningen in het boek gemaakt, dan kan hij op de website www.visualstepseducatief.nl/toetsen een toets maken. Als deze toets goed is gemaakt, krijgt hij een diploma.

Andere boeken en de Visual Steps Educatief nieuwsbrief

Naast deze uitgave zijn er nog andere boeken verkrijgbaar, bijvoorbeeld over taal, werkwoordspelling, rekenen en studievaardigheden of voor andere groepen. Op www.visualstepseducatief.nl vindt u een overzicht van alle titels.

Op die website kunt u zich ook met enkele muisklikken aanmelden voor de gratis Visual Steps Educatief nieuwsbrief die per e-mail wordt verspreid.

Oefentaak 1

1. Ik vind het gedrag van mijn broertje niet leuk.
2. Omdat hij ADHD heeft mag hij geen suiker hebben, want daar wordt hij erg druk van.
3. Gisteren werd hij boos op mij en ik op hem.
4. Toen heb ik zijn verfdoo's op de grond gegooid.
5. Hij mijn doos met stickers.
6. Pieter wordt vaak boos op mij.
7. Mijn moeder geeft mij daar vaak de schuld van.

1. Wat wil de schrijver van deze tekst zeggen?

- A. De schrijfster wil dat haar broertje zich normaal gaat gedragen.
- B. De schrijfster heeft vaak ruzie met haar broertje, maar dat is niet altijd haar schuld.
- C. De schrijfster wil dat haar broertje van haar doos met stickers afblijft.
- D. De schrijfster vindt het stom dat haar broertje ADHD heeft.

2. Welke uitspraak over deze tekst is waar?

- A. De schrijfster is boos, omdat haar broertje ADHD heeft.
- B. De schrijfster is boos, omdat haar broertje vaak boos is.
- C. De schrijfster vindt het raar dat haar broertje geen suiker mag hebben.
- D. De schrijfster is boos, omdat zij vaak de schuld krijgt van iets waar ze niets aan kan doen.

3. Wat doet de schrijfster met deze tekst?

- A. Zij beklagt zich.
- B. Zij maakt een grapje.
- C. Zij maakt reclame.
- D. Zij geeft een tip.

4. Wat is waar over feit en mening?

- A. In zin 3 staat een feit, in zin 4 een mening.
- B. In zin 6 staat een feit, in zin 1 een mening.
- C. In zin 6 staat een feit, in zin 7 een mening.
- D. In zin 7 staat een feit, in zin 2 een mening.

5. Uit bovenstaand verhaaltje blijkt dat ...

- A. volgens de schrijfster de moeder haar broertje slecht behandelt.
- B. volgens de schrijfster de moeder haar broertje voortrekt.
- C. volgens de schrijfster haar broertje erg gemeen is.
- D. volgens de schrijfster haar moeder erg gemeen is.

1. Houd jij van olifanten?
2. Dan moet je nu naar het Omniversum in Den Haag komen.
3. Daar draait een prachtige film over olifanten.
4. Je waant je dichtbij de olifanten en leert ze zo goed kennen.
5. De filmmakers hebben zes maanden lang een olifantenfamilie in Kenia gefilmd.
6. Je ziet hoe de familie onder leiding van de matriarch op zoek gaat naar voedsel en water.
7. Gemakkelijk gaat dat niet, want soms valt er maandenlang geen druppel water.

6. Wat wil de schrijver van deze tekst zeggen?

- A. De schrijver wil laten zien hoeveel hij van olifanten weet.
- B. De schrijver wil dat de lezers geld geven om de olifanten te beschermen.
- C. De schrijver raadt de lezer aan de olifantenfilm in het Omniversum te gaan zien.
- D. De schrijver wil dat de lezers naar Kenia gaan om daar de olifanten te zien.

7. Voor wie is deze tekst geschreven?

- A. Voor kinderen.
- B. Voor een bioloog die olifanten bestudeert.
- C. Voor een filmmaker.
- D. Voor boeren.

8. Wat doet de schrijver met deze tekst?

- A. Hij waarschuwt.
- B. Hij geeft een gebruiksaanwijzing.
- C. Hij geeft een tip.
- D. Hij maakt een grapje.

9. Welk antwoord geeft de inhoud van deze tekst het beste weer?

- A. Olifanten vinden het fijn gefilmd te worden.
- B. Wie naar het Omniversum gaat, maakt kans op een reis naar Kenia.
- C. In Kenia zijn geen olifanten meer, maar in het Omniversum kun je ze nog in de film zien.
- D. Er draait een prachtige film over olifanten in het Omniversum te Den Haag.

10. Wat is waar over feit en mening?

- A. In zin 5 staat een feit, in zin 3 een mening.
- B. In zin 5 staat een feit, in zin 7 een mening.
- C. In zin 6 staat een feit, in zin 1 een mening.
- D. In zin 7 staat een feit, in zin 4 een mening.

11. Wat is een matriarch?

- A. Een route door het oerwoud die wel wat op een mat lijkt.
- B. Een ander woord voor slurf.
- C. Zo noemen we de manier van lopen van een olifantenfamilie; ze houden met de slurf de staart vast van het dier dat voor hen loopt.
- D. De vrouwtjesolifant die de leidster van de familie is.

1. Het zusje van Karel heeft laatst een hypo gehad.
2. Dat betekent dat haar bloedsuikerspiegel veel te laag was.
3. Heel voorzichtig heeft haar moeder haar suikerwater laten drinken.
4. Na een poosje ging het beter.
5. Ze kwam weer echt bij kennis maar wist niet goed wat er gebeurd was.
6. Gelukkig heeft ze niet vaak een hypo.

12. Wat wil de schrijver van deze tekst zeggen?

- A. De schrijver wil vertellen wie het zusje van Karel is.
- B. De schrijver wil uitleggen wat een hypo is.
- C. De schrijver laat zien dat het zusje van Karel gek is op suikerwater.
- D. De schrijver wil vertellen dat het zusje van Karel zomaar bewusteloos was geraakt.

13. Voor wie is deze tekst geschreven?

- A. Voor in een werkstuk over suikerziekte (dus: voor de onderwijzer).
- B. Voor de commissaris van politie.
- C. Voor de huisarts.
- D. Voor De Telegraaf.

14. Wat doet de schrijver met deze tekst?

- A. Hij maakt een grapje.
- B. Hij geeft een waarschuwing.
- C. Hij geeft een verslag.
- D. Hij maakt reclame.

15. Waarover gaat het in deze tekst?

- A. Het zusje van Karel kreeg suikerwater te drinken.
- B. Een hypo betekent dat je bloed te dik is.
- C. Het zusje van Karel is korte tijd buiten kennis geweest.
- D. Een hypo betekent dat je bloedsuikerspiegel te hoog is.

16. Waarom was het zusje van Karel buiten kennis?

- A. Haar bloedsuikerspiegel was zo hoog dat ze haar bewustzijn verloor.
- B. Haar bloedsuikerspiegel was zo laag dat ze haar bewustzijn verloor.
- C. Haar moeder gaf haar te weinig suikerwater.
- D. Haar moeder gaf haar te veel suikerwater.

1. Elektrische stroom die door een draad gaat, wekt een magnetisch veld op.
2. Als de stroom van je af beweegt, draait de stroom rond de draad in dezelfde richting als de wijzers van een klok.
3. Het magnetisch veld is niet erg krachtig, maar kan worden versterkt door de draad tot een spoel te wikkelen.

17. Welke samenvatting is volgens jou de beste?

- A. Elektrische stroom gaat niet alleen door de draad, maar ook om de draad heen.
- B. Als je handig bent kun je met elektrische stroom klokkijken.
- C. Als een elektrische stroom magnetisme opwekt, gaat de draad draaien.
- D. Je kunt met een elektrische stroom magnetisme maken.

Kikkers en padden

1. De meest voorkomende amfibieën zijn kikkers en padden.
2. Volwassen kikkers en padden hebben meestal een gehurkt lijf zonder staart, lange achterpoten om te springen en een lange kleverige tong om een prooi te vangen.
3. Kikkers hebben een gladde, vochtige huid en leven bij water.
4. Padden hebben een droge, wrattige huid en leven meestal op het land.

18. Welke aantekeningen geven de inhoud het beste weer?

- A. Kikkers en padden: geen staart, lange achterpoten, kleverige tong - kikkers: gladde, vochtige huid, leven bij water - padden: droge, wrattige huid, leven op land.
- B. Kikkers en padden: gehurkt lijf, geen staart, lange achterpoten, kleverige tong - kikkers: gladde, vochtige huid, leven bij water - padden: droge, wrattige huid, leven op land.
- C. Kikkers en padden: gehurkt lijf, geen staart, lange achterpoten, kleverige tong - kikkers: gladde, vochtige huid, leven bij water - padden: leven op land.
- D. Kikkers en padden: gehurkt lijf, geen staart, lange achterpoten, kleverige tong - kikkers: gladde, vochtige huid, leven bij water - padden: droge, wrattige huid.

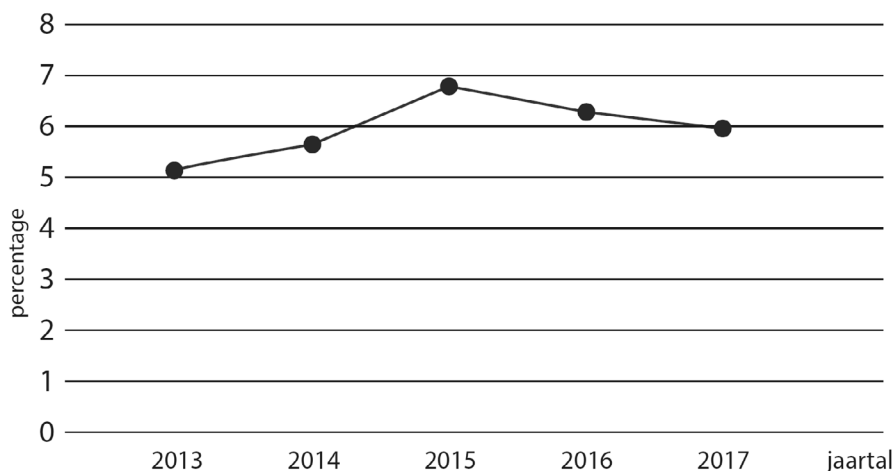
1. Net als de andere loopvogels nestelen struisvogels op de grond, maar ze brengen hun jongen op een ongewone manier groot.
2. Verschillende hennen leggen hun eieren bij elkaar, maar het mannetje doet het meeste broedwerk.
3. Tijdens het broeden worden de eieren steeds omgedraaid, zodat de hoeveelheid warmte gelijkmatig wordt verdeeld.
4. Bij het uitkomen zijn struisvogelkuikens zo'n 30 cm groot.
5. Als de eieren zijn uitgekomen, blijven de kuikens als een hechte groep in de buurt van het mannetje.

6. Hij neemt soms ook een tweede groep over, waardoor een crèche met tientallen kuikens ontstaat.

19. Wat is volgens jou de hoofdgedachte van deze tekst?

- A. Tijdens het broeden worden de eieren steeds omgedraaid.
- B. Een struisvogelkuiken dat net uit het ei is gekomen is ongeveer 30 cm groot.
- C. Een struisvogelnest wordt ook wel crèche genoemd.
- D. Het struisvogelmantje speelt een hoofdrol bij het grootbrengen van jongen.

20. Bekijk de grafiek. Welke uitspraak is waar?

- A. In 2015 zijn meer auto's verkocht dan ooit tevoren.
- B. In 2017 had 6% van de Nederlanders een elektrische fiets.
- C. Sinds 2015 zijn er minder treinen in Nederland.
- D. Je kunt aan deze grafiek niet zien waarover het gaat.

1. Je hart is een spierorgaan dat ongeveer zo groot is als een gebalde vuist.
2. Het trekt steeds samen en ontspant weer om bloed door je lichaam te pompen.
3. Het hart is verdeeld in vier kamers of delen.
4. Het stromen van het bloed tussen deze kamers wordt geleid door kleppen.
5. Kleppen zijn speciale flappen die de stroom vloeistoffen van de ene plek naar de andere leiden.
6. Kleppen in je lichaam zorgen ervoor dat je bloed door je hart en bloedvaten de goede kant op stroomt.
7. Anders zou al je bloed naar je voeten zakken!

21. Deze tekst is bruikbaar als je iets wilt weten over ...

- A. de werking van spieren.
- B. het transport van bloed door je lichaam.
- C. de werking van het bloed.
- D. de bouw van het bloed.

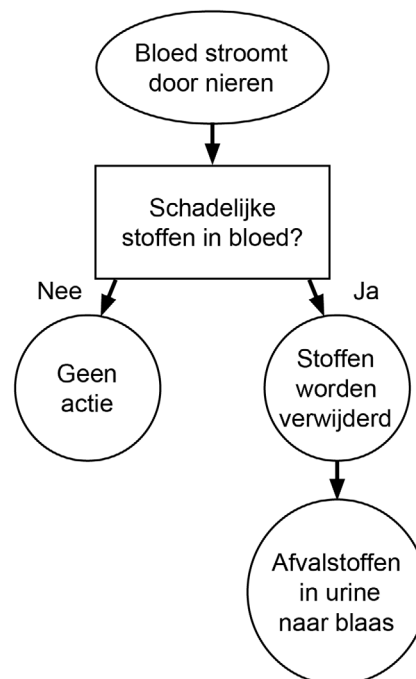
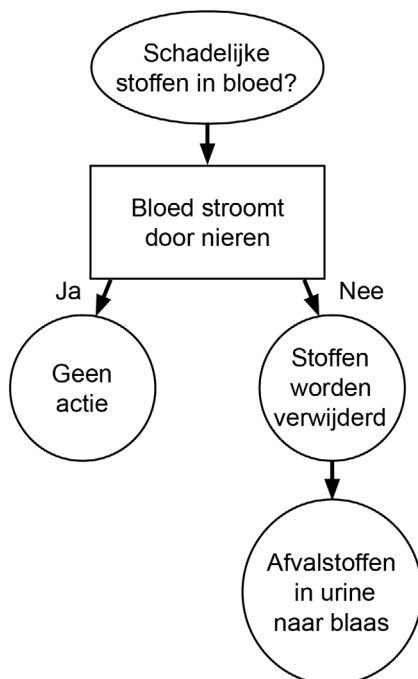
1. De Finse politie heeft 21 mensen gearresteerd die een drugsnetwerk onderhielden tussen Finland en Nederland.
2. De politie sprak van de grootste ontmanteling van een drugslijn in de geschiedenis van het land.
3. Voor zover bekend is er in deze zaak één Nederlander opgepakt.
4. Die werd in Frankrijk ingerekend.
5. Of er ook in ons land arrestaties zijn verricht, is helaas niet bekend.

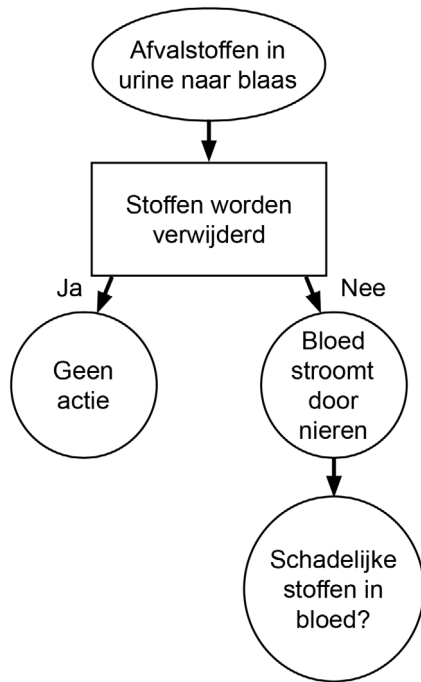
22. In welke regels staat een mening en in welke regel staat een feit?

- A. In regel 2 staat een mening; in regel 3 staat een feit.
- B. In regel 3 staat een mening; in regel 4 staat een feit.
- C. In regel 4 staat een mening; in regel 2 staat een feit.
- D. In regel 5 staat een mening; in regel 4 staat een feit.

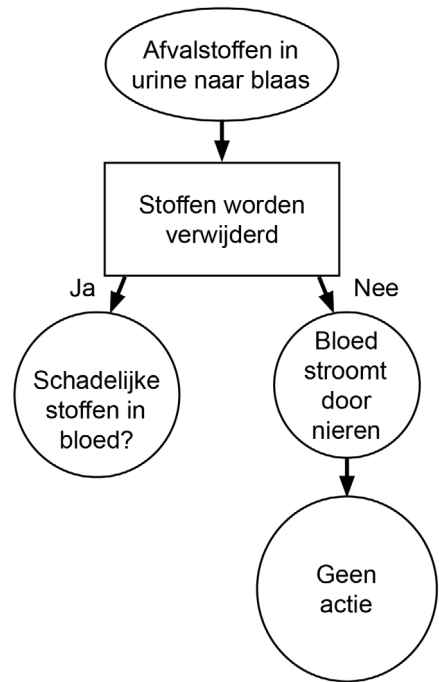
1. Je urinesysteem bestaat uit je nieren en je blaas.
2. Terwijl je bloed door je lichaam stroomt, gaat het door je nieren om schadelijke afvalstoffen kwijt te raken.
3. Het afval gaat door je blaas als urine en wordt vrijgelaten als je naar het toilet gaat.
4. Je urinesysteem let op het waterpeil in je lichaam.
5. Hoe meer je drinkt, hoe meer urine je nieren maken om het teveel aan vocht kwijt te raken.

23. Welk diagram past bij de tekst?

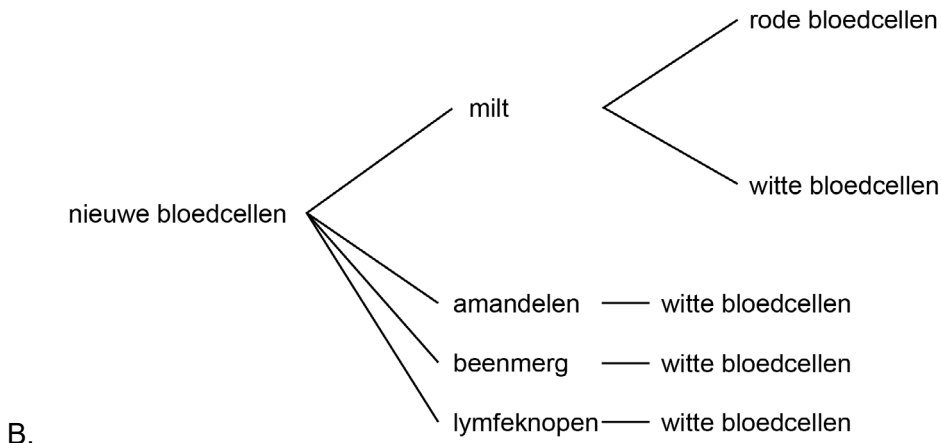
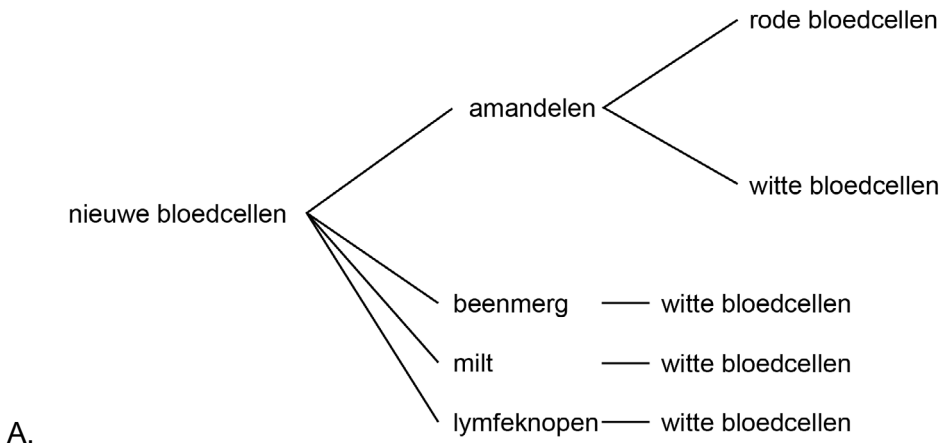
C.

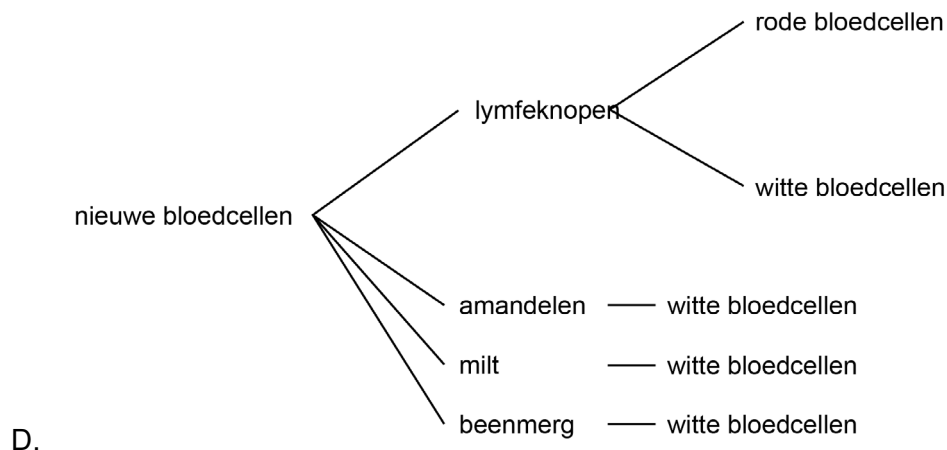
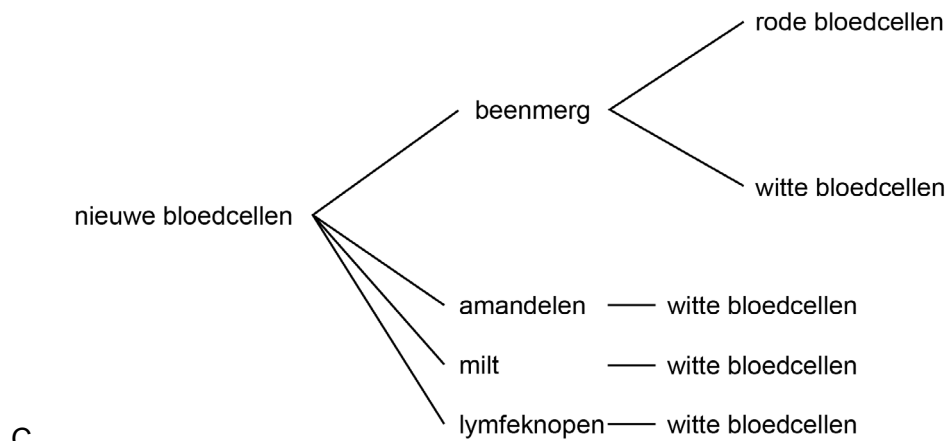

D.

1. De meeste bloedcellen worden gemaakt door het rode merg in sommige botten van je lichaam.
2. Rode bloedcellen leven maar ongeveer vier maanden voordat ze moeten worden vervangen, dus je beenmerg maakt steeds nieuwe cellen.
3. Sommige soorten witte bloedcellen worden in je beenmerg gemaakt, andere in de amandelen, milt en lymfeknopen.

24. Welk boomdiagram past bij de tekst?

1. Een geledpotige is een ongewerveld dier met een hard lichaamsschild en geled poten.
2. Er zijn meer dan een miljoen soorten geledpotigen, waaronder de spinachtigen, schaaldieren, duizendpoten, miljoenpoten en insecten (verreweg de grootste groep).
3. Het lichaamsschild van een geledpotige kan niet groeien.
4. Het wordt regelmatig afgeworpen en vervangen door een groter lichaamsschild.

25. Welke vraag past volgens jou het beste bij deze tekst?

- A. Hoeveel soorten geledpotigen zijn er?
- B. Welke bijzondere eigenschappen hebben geledpotigen?
- C. Welke soorten geledpotigen zijn er?
- D. Hoe zit het met het lichaamsschild van geledpotigen?

26. Je ziet een tabel over de zon en twee reuzenplaneten. Het woord rotatie betekent 'draaien om de eigen as'. Wat valt je op aan de rotaties?

	Rotatie	Middellijn
Zon	27 dagen	1.392.000 km
Jupiter	9h 55m 30s	142.200 km
Saturnus	10h 39m 22s	120.500 km

- A. Jupiter en Saturnus draaien razendsnel om hun eigen as.
- B. Jupiter en Saturnus draaien tergend langzaam om hun eigen as.
- C. De zon draait razendsnel om haar eigen as.
- D. Jupiter en Saturnus zijn helemaal geen reuzenplaneten, het zijn maar kleine ukkies.

1. De Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA heeft een maanmobiel getoond.
2. Het is een groot voertuig waarin astronauten zonder ruimtepakken plaats kunnen nemen.
3. Het is vooral handig voor lange expedities over het maanoppervlak.
4. Waarschijnlijk zullen latere maanbewoners dergelijke voertuigen in het klein als vervoermiddel gaan gebruiken.

27. Lees de uitspraak in regel 4. In welk antwoord staat een passende reactie?

- A. Er worden veel plannen gemaakt; dit plan is wel een van de beste.
- B. Nee maar, straks ook files op de maan?
- C. Veel te voorbarig; het is immers helemaal niet mogelijk om op de maan te wonen!
- D. Laten we maar rustig afwachten. Er zijn nog lang geen maanbewoners en als het zo ver is, hebben ze misschien al weer wat nieuws.

1. Elke toets van een vleugelpiano is verbonden met een ingewikkeld systeem van hefboomen dat het toetsmechanisme wordt genoemd.
2. Als je op een toets drukt, brengt dit mechanisme een hamer in beweging die tegen een gespannen snaar slaat, waardoor je een toon hoort.
3. Het toetsmechanisme is erg gevoelig, waardoor je veel variatie in het volume en de klank kunt aanbrengeen.

28. Welk uittreksel is volgens jou het beste?

- A. Op een piano kun je heel goed hard en zacht spelen.
- B. Als je op de pianotoets drukt, wordt er een mechaniek in werking gezet dat een hamertje tegen een snaar laat slaan.
- C. Het toetsmechanisme van een piano is erg gevoelig, daarom gaan er zo vaak piano's kapot.
- D. Alleen vleugelpiano's hebben een toetsmechanisme dat met hefboomen werkt; daarom zijn ze ook zo duur.

1. Elektromagnetisme kan op twee verschillende manieren worden benut.
2. Als je een magneet door een spoel beweegt, ontstaat in de spoel een elektrische stroom.
3. Dit effect heet elektromagnetische inductie.
4. Hoe sneller de magneet beweegt, hoe sterker de opgewekte stroom.
5. Als je een stroomvoerende draad tussen de polen van een magneet plaatst, beweegt de draad.
6. Een draad tussen de polen van een magneet 'voelt' een kracht als er een elektrische stroom doorheen gaat.
7. Dit heet het motoreffect.

29. Welke samenvatting is volgens jou de beste?

- A. Met magnetisme en elektriciteit kun je stroom opwekken, maar ook iets laten bewegen.
- B. Met magnetisme en elektriciteit kun je geen stroom opwekken, maar wel iets laten bewegen.
- C. Met magnetisme en elektriciteit kun je wel stroom opwekken, maar niet iets laten bewegen.
- D. Magnetisme en elektriciteit hebben helemaal niets met elkaar te maken.

Kikkers en padden - voortplanting

1. Kikkers en padden keren elk jaar naar dezelfde plaats terug om zich voort te planten.
2. Meestal zijn de mannetjes eerder bij het water om hun territorium af te bakenen.
3. Als het wijfje komt, lokt het mannetje haar voor de paring door te 'roepen'.
4. Als het wijfje reageert, omklemt het mannetje haar met zijn voorpoten.
5. Als zij haar eieren legt, bevrucht hij ze met zijn zaad.

30. Welke aantekeningen geven de inhoud het beste weer?

- A. Kikkers en padden: voortplanting, elk jaar zelfde plaats, mannetje veroverd territorium - mannetje roept wijfje - vrouwtje legt eieren, mannetje bevrucht met zaad.
- B. Kikkers en padden: voortplanting, mannetje veroverd territorium - mannetje roept wijfje - mannetje klemt vrouwtje vast met voorpoten - vrouwtje legt eieren, mannetje bevrucht met zaad.
- C. Kikkers en padden: voortplanting, elk jaar zelfde plaats - mannetje roept wijfje - mannetje klemt vrouwtje vast met voorpoten - vrouwtje legt eieren, mannetje bevrucht met zaad.
- D. Kikkers en padden: voortplanting, elk jaar zelfde plaats, mannetje veroverd territorium - mannetje roept wijfje - mannetje klemt vrouwtje vast met voorpoten - vrouwtje legt eieren, mannetje bevrucht met zaad.

Antwoorden en uitleg

Voor leerlingen

Hieronder vind je de antwoorden op de opgaven. Ze staan **vetgedrukt** in de linkerkolom. In de rechterkolom staat, waar nodig, uitleg.

Voor ouders

In de tweede kolom staat een code. Die verwijst naar wat voor soort opgave het was. Op pagina 285 staan de betekenissen van alle codes. Stel, uw kind maakt een aantal fouten. Het valt u op dat eenzelfde code steeds weer opduikt. Door de betekenis van die code op te zoeken, kunt u nagaan welk type opgave zo vaak fout gaat. Deze wetenschap stelt u in staat passende uitleg te geven, of voor extra oefenmateriaal te zorgen.

Oefentaak 1

1B	B1	De schrijfster heeft moeite met het gedrag van haar broertje. Doordat het broertje ADHD heeft en gauw boos is, ontstaan er vaak conflicten. De schrijfster van het stukje zou graag willen dat die conflicten er niet waren, maar zij kan ze heel vaak niet voorkomen.
2D	B3	Omdat het broertje van de schrijfster ADHD heeft, reageert hij vaak niet leuk op zijn zus. Dit heeft weer tot gevolg dat er ruzies ontstaan tussen hen beiden. Meestal neemt haar moeder het op voor het broertje en daar baalt ze behoorlijk van.
3A	B4	De schrijfster is het niet eens met de manier waarop haar moeder reageert als zij en haar broertje weer eens ruzie hebben. Zij krijgt vaak de schuld, maar is lang niet altijd de oorzaak van de ruzie. De oorzaak is het agressieve gedrag van haar broertje.
4B	S11	Een feit is een gebeurtenis waarvan we zeker weten dat het echt is gebeurd. Een mening is de manier waarop je over iets denkt, wat je ervan vindt. Het gebeurt nogal eens dat het broertje van de schrijfster zomaar boos op haar wordt. De schrijfster vindt dat beslist niet prettig; zij baalt ervan.
5B	B12	Doordat het broertje van de schrijfster ADHD heeft, veroorzaakt hij vaak conflicten. Meestal neemt de moeder het voor het broertje op en daar heeft de schrijfster het best wel moeilijk mee.
6C	B1	De schrijver is zo onder de indruk van de olifantenfilm die hij in het Omniversum heeft gezien, dat hij iedereen die van olifanten houdt aanraadt deze film te gaan zien. Je waant je dicht bij de olifanten als je de film ziet.
7A	B2	De schrijver van dit stukje heeft de olifantenfilm gezien en is erg onder de indruk van de film. Hij raadt kinderen die van olifanten houden aan om ook eens naar de film te gaan.
8C	B4	De schrijver vindt olifanten geweldige dieren. Hij was dan ook erg onder de indruk van de film die hij gezien heeft over het leven van olifanten. Hij vertelt iets over de hoogtepunten uit de film en raadt iedereen aan die van olifanten houdt, om die film te gaan bekijken.
9D	B5	In Kenia is zes maanden lang gewerkt aan een film over olifanten en deze schitterende film draait nu in het Omniversum te Den Haag.
10A	S11	Een feit is een gebeurtenis waarvan we zeker weten dat het echt is gebeurd. Een mening is de manier waarop je over iets denkt, wat je ervan vindt. Een cameraploeg is zes maanden lang bezig geweest met het maken van opnames van een olifantenfamilie in Kenia. De film die van deze opnames gemaakt is, draait in het Omniversum en is volgens de schrijver een schitterende film.
11D	B14	Als de olifantenfamilie op zoek gaat naar voedsel en water, volgt de kudde het vrouwtje dat de leiding heeft. Zij weet waar ze zoeken moet en kent de gevaren. De rest volgt haar in een lange rij over het smalle pad, dat gevormd is door de vele keren dat kudden daar langs trokken.

- 12B** B1 Mensen met suikerziekte (diabetes) moeten oppassen dat de bloedsuikerspiegel niet te laag en niet te hoog wordt. De schrijver vertelt wat er gebeurt als de bloedsuikers veel te laag zijn. Door het toedienen van suikerwater is zo'n hypo te verhelpen.
- 13A** B2 In dit stukje wordt verteld dat het zusje van Karel suikerziekte heeft en dat ze een hypo had. Niet iedereen weet wat suikerziekte inhoudt en helemaal niet wat een hypo is. Daarom is het goed dat zo'n onderwerp op school eens aan de beurt komt.
- 14C** B4 De schrijver vertelt wat er gebeurde toen Karels zusje een hypo had. Bij een hypo moet je zorgen dat er weer suiker in je lichaam komt, vandaar dat het zusje van Karel suikerwater moest drinken.
Na het drinken van het suikerwater ging het weer de goede kant op met zijn zusje.
- 15C** B9 Het zusje van Karel had een hypo; haar bloedsuikerspiegel was veel te laag en daardoor raakte ze even buiten kennis.
Door wat suikerwater te drinken was ze snel weer bij kennis.
- 16B** B11 Een enkele keer raakt het zusje van Karel buiten kennis. Door haar suikerziekte kan het gebeuren dat haar bloedsuikerwaarden naar beneden schieten. Als dat gebeurt, is er een kans dat ze buiten kennis raakt. Door suikerwater te drinken komen de bloedsuikerwaarden weer op peil.
- 17D** S1 Met behulp van elektrische stroom kun je magnetische krachten opwekken.
- 18B** S3 Kikkers en padden hebben zowel overeenkomsten als verschillen.
Overeenkomsten: het zijn beide amfibieën met een gehurkt lijf zonder staart. Ze hebben lange achterpoten en een lange tong.
Verschillen: de huid van een kikker is glad en vochtig, die van een pad is droog en wrattig. Kikkers leven dan ook bij het water en padden meestal op het land.
- 19D** S4 Struisvogelmantjes verzetten meer werk dan struisvogelvrouwtjes als het om het broedsel gaat. Ze doen namelijk al het broedwerk, draaien de eieren en nemen na het uitkomen van de eieren de zorg op zich van een hele crèche jonkies.
- 20D** S9 We zien aan de curve dat er in 2015 iets op een hoogtepunt staat en daarna weer in dalende lijn is. Wat dat 'iets' precies is, wordt er niet bij vermeld.
- 21B** S10 Doordat je hart constant pompt, blijft het bloed niet altijd op dezelfde plaats in je lichaam staan, maar stroomt het door je hele lichaam heen. Het hart is in vier kamers verdeeld en er zijn kleppen in je hart en in je bloedvaten, die ervoor zorgen dat het bloed altijd de goede kant op stroomt.
- 22D** S11 Een feit is een gebeurtenis waarvan we zeker weten dat het echt is gebeurd. Een mening is de manier waarop je over iets denkt, wat je ervan vindt.
De schrijver van dit artikel doet verslag van het oprollen van een drugsbende die een drugslijn onderhield tussen Finland en Nederland. De Nederlander die bij de bende hoorde, werd in Frankrijk opgepakt. Het zou logisch zijn dat er ook in Nederland arrestaties zouden zijn verricht, maar jammer genoeg kan de schrijver daar niets over zeggen.
- 23B** S7
- 24C** S8
- 25B** S5 Niet alle ongewervelde dieren horen bij de familie van de geleedpotigen. Wel kun je zeggen dat alle geleedpotigen in plaats van een ruggengraat een lichaamsschild hebben en gelede poten.
- 26A** S6
- 27D** S12 Op dit moment is een maanmobiel een handig voertuig voor astronauten om op het maanoppervlak onderzoek te verrichten, ze hoeven dan ook geen ruimtepakken aan. Maar het is wel erg voorbarig om nu al te praten over maanbewoners. Mocht het ooit zover komen, dan zijn er vast al weer nieuwe uitvindingen gedaan.
- 28B** S2 Aan elke toets van een pianovleugel zit een mechaniekje. Door een toets aan te slaan, zorgt dat mechaniekje ervoor dat een hamertje tegen een snaar slaat, waardoor je een toon hoort.

- 29A** S1 Als je bijvoorbeeld een elektrische trein wilt laten rijden, heb je magnetisme en elektriciteit nodig; niet alleen om stroom op te wekken, maar ook om de trein in gang te zetten.
- 30D** S3 Kikkers en padden planten zich elk jaar voort. Ze doen dat altijd op dezelfde plaats. Het mannetje zal daar als eerste aankomen om zijn territorium af te bakenen. Als het vrouwtje komt 'roept' het mannetje haar. Als zij op die 'roep' afkomt, slaat hij zijn voorpoten stevig om haar heen en zodra zij haar eitjes legt, bevrucht hij de eitjes met zijn zaad.

Oefentaak 2

- 1B** B1 Om te laten zien dat mensen soms dingen doen waarbij ze hun verstand niet gebruiken, vertelt hij het verhaal van een nepagent die door een echte agent wordt ontmaskerd.
- 2C** B4 De schrijver vertelt wat er in Groningen gebeurde met de man die voor agent speelde. Wat misschien als een grap bedoeld was, draaide op een arrestatie uit.
- 3D** B10 Het verhaal van de man die voor agent speelde, laat maar weer eens zien dat je met liegen en bedriegen nooit ver komt. Het bedrog komt altijd uit!
- 4B** B11 Het zou een mooie boel worden als iemand als agent verkleed op een rotonde zou gaan staan om het verkeer te regelen of bekeuringen uit zou delen. Het is dan ook logisch dat het strafbaar is als je je uitgeeft voor agent, terwijl je het niet bent.
- 5D** B12 Zolang het agentje spelen goed ging, deed de man zich voor als een hele Piet, maar toen hij werd ontmaskerd bleek hij weinig lef te hebben. Hij ging er als een haas vandoor en verstopte zich in huis.
- 6C** B13 Iemand die zichzelf uitgeeft voor agent, is absoluut niet grappig. Misschien realiseerde de nepagent zich dat pas toen hij werd ontmaskerd, want hij ging er als een haas vandoor.
- 7C** B1 Door auto-ongelukken krijgen slachtoffers vaak brandwonden. Als de brandwonden zichtbaar zijn, is het leed dubbel erg. Denk maar eens aan littekens die voor altijd op het gezicht of op de handen van een slachtoffer te zien zijn.
- 8B** B2 Iedereen moet beseffen wat mensen meemaken die brandwonden hebben opgelopen. Vooral brandwonden die zichtbaar zijn, hebben grote gevolgen. Daarom wordt er voor gezorgd dat iedereen informatie over dit onderwerp kan krijgen. En dat doe je bijvoorbeeld in een folder.
- 9A** B4 De schrijver zorgt ervoor dat andere mensen meer te weten komen over brandwonden en de behandeling daarvan. Ook vertelt hij daarbij hoe moeilijk het is voor slachtoffers om altijd met zichtbare littekens door het leven te moeten gaan. Het is goed dat iedereen zich dat realiseert.
- 10B** B5 Een auto-ongeluk heeft vaak ernstige gevolgen. Het komt bijvoorbeeld niet zelden voor dat slachtoffers afschuwelijke brandwonden oplopen; en dat is slechts één voorbeeld van de gevolgen.
- 11D** B14 Soms is het nodig een stuk beschadigde huid te vervangen door een stuk gezonde huid. Dit komt vaak voor bij brandwonden. Omdat de huid erg elastisch is en zich vaak goed herstelt, kan vrij eenvoudig een klein stukje onbeschadigde huid aangebracht worden op een wat grotere plek die beschadigd is.
- 12D** B16 Bij ernstige brandwonden is de huid zo erg beschadigd, dat er een huidtransplantatie moet plaatsvinden. Een stukje huid van bijvoorbeeld het bovenbeen wordt over de brandwond aangebracht. Als dit in het gezicht plaatsvindt, moet een masker ervoor zorgen dat er zo weinig mogelijk littekens ontstaan.
- 13B** B1 De schrijver wil iets over de inhoud van de film vertellen, waarin een weesjongen die op zoek is naar zijn moeder, de knettergekke familie Robinson leert kennen.
- 14D** B2 Aan het taalgebruik kun je zien dat de tekst voor kinderen bestemd is.

Verantwoording

De opgaven zijn onder te verdelen in de volgende categorieën.

Tip

Gebruik de verantwoording als ondersteuning

Heeft het kind moeite met de opgaves, gebruik deze pagina's dan als ondersteuning en leg ze naast de opgaves.

Studerend lezen:

	Categorie	Toelichting
S1	Het bewerken van studieteksten: Samenvatting	Als je de inhoud van een leestekst in het kort navertelt, maak je een samenvatting.
S2	Het bewerken van studieteksten: Uittreksel	Als je de belangrijkste zaken uit een leestekst noteert, maak je een uittreksel.
S3	Het bewerken van studieteksten: Aantekeningen	Als je aantekeningen maakt, laat je alle overbodige woorden weg. Je schrijft bijvoorbeeld alleen de werkwoorden en de zelfstandige naamwoorden op.
S4	Het bewerken van studieteksten: Hoofdonderwerp of hoofdgedachte of kern van fragmenten	De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste wat er een in tekst verteld wordt, in een zin opgeschreven.
S5	Het bewerken van studieteksten: De centrale vraag	Waarover gaat het in deze tekst? Als je dat in een vragende zin opschrijft, heb je de centrale vraag gevonden.
S6	Het lezen van tabellen	Een tabel bestaat uit rijen en kolommen. Rij en kolommen vormen cellen. In de cellen staan tekst en afbeeldingen. Op deze manier kan men heel overzichtelijk veel gegevens laten zien.
S7	Het bewerken van studieteksten: Stroomdiagrammen	Een stroomdiagram is een hulpmiddel om gegevens overzichtelijk te maken. Het geeft het verloop van een proces weer. Een stroomdiagram is een afbeelding van de afzonderlijke, op elkaar volgende stappen in een proces.
S8	Het bewerken van studieteksten: Boomdiagram	Een boomdiagram is een hulpmiddel om gegevens overzichtelijk te maken. Net als een echte boom begint een boomdiagram met een stam. Aan de stam zitten takken, die zelf ook weer verder verdeeld worden in nog meer takken. Bij het uiteinde van elke tak staan een of meer woorden.
S9	Het bewerken van studieteksten: Grafiek	Een grafiek of diagram is een hulpmiddel om gegevens overzichtelijk te maken. Er zijn verschillende typen, zoals een staafdiagram, lijndiagram en taartdiagram.
S10	De beoordeling van de bruikbaarheid voor een doel	Iets is bruikbaar als je er wat aan hebt. Een studietekst is bruikbaar als je na het lezen iets geleerd hebt over het onderwerp.
S11	Het onderscheiden van feiten en meningen of opvattingen	Een feit is een gebeurtenis waarvan we zeker weten dat het echt is gebeurd. Een mening is de manier waarop je over iets denkt, wat je ervan vindt.

S12	De houdbaarheid van conclusies	Een conclusie bestaat uit een of meer zinnen waarin het voorgaande kort wordt samengevat. Een conclusie is houdbaar als die past bij andere gegevens.
-----	--------------------------------	---

Begrijpend lezen:

	Categorie	Toelichting
B1	De bedoeling van de schrijver	De schrijver heeft een bedoeling met een tekst. Wil hij een verhaal vertellen, een nieuwtje brengen, iemand ergens van overtuigen of een mop vertellen?
B2	Het publiek van de schrijver. Voor wie is de tekst bestemd?	Een tekst wordt geschreven om gelezen te worden. Aan de manier waarop de tekst is geschreven kun je meestal al wel zien voor wie het bedoeld is. Wie een brief aan de burgemeester schrijft, doet dat op een andere manier dan wanneer de brief voor zijn neef is bestemd.
B3	Over de schrijver... Typering van eigenschappen of kenmerken van de schrijver: zijn houding, uitgangspunten, waarden of ideeën.	In deze vraag gaat het er om of je iets over de schrijver kunt zeggen. Is hij boos? Heeft hij gelijk? Is het vreemd wat hij schrijft?
B4	Typering van wat de schrijver met de tekst doet (een verslag geven, grapje maken, waarschuwen enzovoort)	Je kunt met een tekst van alles willen. Het kan gewoon een gezellig briefje zijn, maar ook een ernstige brief waarin de schrijver de lezer voor iets waarschuwt. Sommige teksten zijn gewoon reclame, terwijl andere teksten iets uitleggen over een moeilijk onderwerp.
B5	De kernopgave van de tekst of het antwoord (de hoofdgedachte) daarop	De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste dat de schrijver over het onderwerp te zeggen heeft.
B6	Het onderscheid tussen de kern of hoofdgedachte en de daaraan ter ondersteuning toegevoegde informatie (bijzaken)	De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste dat de schrijver over het onderwerp te zeggen heeft. Een bijzaak is iets wat minder belangrijk is.
B7	Een passende titel of verklaring van de gebruikte titel	De titel zegt iets over het onderwerp van een boek, een tekst of een hoofdstuk. De titel is de kortste samenvatting van de tekst. De titel is ook bedoeld om de lezer nieuwsgierig te maken.
B8	De bruikbaarheid van de tekst voor een bepaald doel	Iets is bruikbaar als je er wat aan hebt. Bij deze vraag ga je beoordelen of de tekst geschikt is voor het doel waarvoor hij geschreven is.
B9	De centrale gebeurtenis in een verhaal	De centrale gebeurtenis is de belangrijkste gebeurtenis. De centrale gebeurtenis is vaak de reden waarom het verhaal is geschreven.
B10	De strekking of moraal van een tekst of verhaal	Een verhaal met een moraal is bedoeld om er iets van te leren. Het heeft vaak met wijsheid te maken. Wijsheid is de kunst om de dingen op een goede manier te doen.
B11	Feiten en relaties daartussen	Een feit is iets waarvan we weten dat het echt is gebeurd. Als we twee feiten samen bekijken, blijken ze soms wel en soms niets met elkaar te maken te hebben.

B12	Typering van eigenschappen of kenmerken van figuren in de tekst: hun houding, uitgangspunten, waarden of ideeën	Mensen hebben talloze eigenschappen. Een paar voorbeelden zijn moedig, sociaal, zelfzuchtig, fatsoenlijk, spontaan, brutaal, vredelievend en betrouwbaar.
B13	Kenmerken van situaties	Een ander woord voor situatie is toestand. Het gaat om de omstandigheden waarin je je bevindt. Is het hier gevaarlijk? Is het daar aangenaam? Sta ik voor schut? Word ik door iedereen geprezen?
B14	De betekenis van woorden en woordgroepen	De betekenis van een woord is erg belangrijk. Als je de betekenis niet weet, of je gebruikt een verkeerde betekenis, dan weet je niet waarover gesproken wordt. Het woord betekenis wil bijvoorbeeld zeggen dat iemand meteen begrijpt wat je bedoelt als je 'stoel' zegt.
B15	De inhoudelijke structuur van de tekst. De opbouw van een tekst	Een tekst heeft vaak een inleiding, een middendeel en een slot. Als het een verhaal is, staan de gebeurtenissen vaak (niet altijd!) in de juiste volgorde. Een tekst moet zo zijn opgebouwd dat de lezer niet in de war raakt.
B16	De bedoeling van woorden of woordgroepen die voor hun betekenis geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van wat eerder in de tekst aan de orde geweest is of van wat later nog aan de orde zal komen	Het doel is iets wat je wilt gaan doen of wilt bereiken. Je kunt een woord gebruiken met een bepaalde bedoeling. Je kunt iets een naam willen geven, of iets uitleggen. Je kunt met een woord iemand een plezier doen of iemand pijn doen.